

Jiskra, která zažehla oheň

rojela jím bolest tak skutečná, tak náhlá, jako by mu do srdce pronikla čepel nože. Znepokojený Ódin se zavrtěl na Hlidskjalfu, vysokém trůnu, odkud ovládal všech devět světů. Zahleděl se smutně do dálky směrem k Jötunheimu, k zemi, kde sídlili obři. Ale neviděl neúrodné pustiny, typické pro onen kraj. Jeho mysl zastřela hrozná předtucha: blíží se strašlivá bitva, sudba bohů – ragnarök.

Vnitřním zrakem viděl, jak vše pokryl ledový příkrov a nastala nekonečná zima, fimbulvinter, jaká tady nikdy dříve nebyla. Dva obrovští a nelítostní vlci ulovili Slunce a Měsíc a vytoužená kořist skončila v jejich chřtánu. Temnota, zima. Hory, údolí a roviny se zmítají ve strašných křečích, jako by sama Země rodila... Ale není to předzvěst zrodu nového života, nýbrž smrti, která se vším skoncuje.

Přeběhl mu mráz po zádech, když uviděl tři nestvůry. Ódinovi bylo jasné, že tito tři sourozenci jsou poslové konečné a naprosté zkázy.

Jedna měla ženskou podobu. Na první pohled se mohlo zdát, že to je krásná a svěží mladá žena, ale obličej měla stařecký a zlomyslný. I ty nejzelenější pastviny usychaly tam, kde kráčela, a živí tvorové se třásli strachy před jejím krutým pohledem. Opustila své

temné panství, aby svým zlým objetím proměnila všechno živé ve zkázu a zmar.

Druhá nestvůra byl obrovitý had, dlouhý jako hlad v zimě. Každá z jeho šupin by mohla posloužit jako zeď nějakého paláce a z jeho špičáků prýštily proudy jedu. Svým silným tělem škrtil pomalu, ale neúprosně kořeny stromu Yggdrasil.

V temné jeskynní dutině se zmítala třetí příšera, obrovská bestie s ostrými zuby. Až dosud byla spoutána magickými řetězy, ale teď se jejich články rozlomily a zuřivý tvor se se vzrušeným zavytím osvobodil. V jeho ledových očích uviděl Ódin nejen svůj vlastní konec, ale i obraz obrovského požáru, který zachvátí celý svět a promění ho v popel.

Před těmito třemi zrůdnými tvory kráčel klidně jejich otec. Nohy měl zbrocené krví, kterou se živily jeho děti. Na obličejích se mu objevil škodolibý úsměšek. Byl si dobře vědom toho, jaká zrada je spojena s jeho jménem, a přesto neměl nejmenší výčitky svědomí, naopak, byl dokonale spokojený jako někdo, kdo vykonal tu nejstrašnější pomstu.

Ódin chraplavě zasténal. Vidina už pominula, ale srdce mu ještě bušilo jako o závod a jeho ozvěna se nesla posvátným prostorem. Před jeho očima se všech devět světů změnilo v pohřebiště, ačkoliv věděl, že ta doba je vzdálená a že bude muset uplynout ještě mnoho zim, než se tak stane. Na ramenou mu seděli jeho dva věrní havrani Hugin a Munin, kteří – zneklidnění neblahými předtuchami – začali mávat křídly a natrásat si peří.

Vítr foukal tak silně, jako by chtěl s sebou odnést všechno trápení. Ódin se snažil utěšit nádherným výhledem, který se mu nabízel z výšky jeho trůnu Hlidskjalfu, odkud přehlédl veškeré tvorstvo. Palác Valaskjalf se tyčil na výjimečném místě, na svahu vysoké hory, pod níž se kdysi rodil mladý svět, kterému sám Ódin dal jméno Ásgard – „domov Ásů“ –, a který sliboval dosud nevídanou slávu

a krásu. Tu a tam bylo vidět nové stavby, které mezi sebou soutěžily ve velkoleposti a přepychu. Tehdy si představoval, jak si brzy postaví svůj vlastní palác na úpatí onoho kamenného trůnu a v něm sál, který budou se slzami v očích obdivovat všichni, kdo do něj vstoupí.

„Co se děje, můj pane?“

Když si Frigg všimla Ódinova rozrušení, rychle k němu přispěchala. V jejím jemném, téměř vždy klidném obličejí se zračily velké obavy. Teprve v tom okamžiku si Ódin všiml, že se jeho ruce, ruce nejvyššího z bohů, Otce veškerenstva, třesou a vší silou svírají kamenné podpěrky trůnu. Frigg svraštila čelo. Už nepotřebovala žádné vysvětlení, věděla, co se stalo.

„Zase ta vidina...“ zanaříkala vystrašeně a zahalila se do svého pláště, jako by ji mohl ochránit před věčnou zimou, která měla nastat.

Ódin obrátil zrak směrem k horizontu, k Jötunheimu. Ten se nacházel za Midgardem, světem, který dal lidem.

„Jak se rodí oheň, moje paní?“

Frigg se podívala stejným směrem jako její muž a marně se snažila pochopit smysl té podivné otázky. I ona uměla nahlížet do jiných světů, které visely z větví Yggdrasilu.

„Když blesk udeří do suchého listí,¹ vyskočí plameny,“ odpověděla. „Tak se rodí oheň.“

Ódin zasmušile přisvědčil.

„A co vidíš tam v dálce, v zemi obrů?“ zeptal se.

Frigg upírala oči do dálav a snažila se najít v pustinách Jötunheimu nějakou stopu toho, co tak znepokojilo jejího manžela.

„Vidím jeskyni se stěnami studenými jako led a v ní ženu v porodních bolestech. Jmenuje se Laufey, ‚listnatá‘. Řekla bych, že je to bohyně... ale nejsem si jistá.“

1 Slovní hříčka s etymologickým výkladem jmen rodičů Lokiho: Fárbaui („ten, kdo nebezpečně bije“) a Laufey („listnatá“) jsou ztotožňování s bleskem a suchým listím – spolu zažehnou oheň.

„A co se děje teď?“ vyptával se Ódin.

„Laufey křičí bolestí. Právě porodila zdravé a krásné dítě, drží ho v náručí. Ale něco se děje...“

Ódin se zamračil.

„Otcem je obr, kterého nazývají Fárbauti, ten, kdo nebezpečně bije, pokračovala Frigg. „Dítě bylo počato jeho semenem, ale z nějakého důvodu ho matka odmítá pojmenovat po otci, jak je zvykem. Laufey dala svému synovi jméno Loki Laufeyjanson.“

Frigg pohlédla na manžela.

„Bezpochyby je to neobvyklé. Doposud jsem neslyšela o žádné matce, která by dala synovi své vlastní jméno, ani o žádné bohyni, která by se nechala svést obrem. Možná je to ten důvod, proč odmítá otce svého syna; třeba byla znásilněna...“ vyjádřila svou domněnku Frigg. „Ale nechápu důvod tvých obav, můj pane. Jak by se nás to mohlo týkat?“

Ódin pohladil po peří jednoho z havranů. Hledal u svého okřídleného přítele klid a mír, kterého se mu nedostávalo.

„Obávám se, že to je jiskra, která zažehla oheň a rozpoutá chaos. Tvor narozený z tak podivného spojení vnese do světa nerovnováhu. Vypadá to nevinně, ale i nepatrný řeřavý uhlík může způsobit požár, který stráví všechno. Nebylo by rozumnější uhasit ho teď hned, rozmačkat ho mezi prsty a zadusit ho dřívě, než se plameny rozhoří a stanou se nevladatelnými?“

„Jaký oheň by mohl vzdorovat tobě, Otci veškerenstva?“ kárala ho Frigg. „Kdyby tě nějaký plamen ohrožoval, nepochybně bys oheň zkontroloval svou vůlí a přinutil ho, aby ti sloužil. Nenazývají tě také Otec vítězství, ten s planoucím pohledem?“

Frigg svými slovy ranila jeho hrdost, a tak přisvědčil. Ona dobře věděla, kde je jeho slabé místo.

„Novorozeně přece nemůže nikoho ohrozit,“ trvala na svém Frigg. „Říkáš, že vnese do světa nerovnováhu, ale kdybys zasáhl, možná bys způsobil ještě něco horšího.“

„Tak tedy žij, Loki Laufeyjarstone,“ zamumlal Otec veškerenstva. „Rosť a užívej si v klidu své první zimy. Pak uvidíme, co se stane s jiskrou, kterou máš v sobě.“

Poté co Frigg odešla a havrani Hugin a Munin odlétli, aby pátrali po novinkách, Otec veškerenstva se už uvolněně uvelebil na trůnu.

Teplý poryv větru zavanul kolem stolce a pohrával si s Ódinovými dlouhými vlasy. Přicházelo léto, Ódin si užíval ony příjemné doteky a přitom si přál, aby jeho znepokojení bylo neopodstatněné.

Ale jeho vyrovnanost byla jen zdánlivá. Srdce mu ovládl neklid. V mysli ho stále strašily hrůzné scény, kterých byl svědkem. Byly to vzpomínky na budoucnost, jež se teprve připravuje, a na úklady, které se strojí a kterým musí on za každou cenu zabránit.

V uších mu pořád dokola zněly hlasy oněch tří nestvůr, jak každá ve svém jazyce volá jméno svého otce:

„Loki,“ mumlala bohyně smrti seschlými rty.

„Loki,“ syčel obrovitý had rozeklaným jazykem.

„Loki,“ vyl radostně velký černý vlk, než nastala věčná noc.

Z nebe padaly bílé vločky, velké jako husí peří. Země byla pokrytá vysokou vrstvou sněhu, ve kterém nebylo možné běžet, ale Loki, ačkoliv se bořil až po kolena a těžce dýchal jako vyčerpané zvíře, byl odhodlán nenechat se chytit. V ruce svíral poklad: překrásný zlatý prsten.

„Loki Laufeyjarstone! Zloději, vrať, co jsi ukradl!“ řval na něj obr, který byl blíž, než si Loki myslel. „Stáhnu tě z kůže jako králíka! Rozpáru tě jako prase a nacpu ti tvoje vlastní vnitřnosti do krku!“

„Jedině když mě chytíš,“ mumlal si pro sebe Loki a posměšně se usmíval.

Před ním se táhla ledová pustina a sněhové poryvy snižovaly viditelnost, ale ve skutečnosti tam nebylo nic pěkného k vidění: jen temný hřbitov zledovatělých kmenů a větví, které kdysi musely být bujným lesem. Nebylo se kde skrýt, ale on měl svou skrýš v sobě. Zavřel oči a připravoval se na proměnu.

Loki znal své kořeny: v jeho žilách kolovala krev obrů, po nichž zdědil jednu – v takových choulostivých situacích – velmi užitečnou schopnost.

Během okamžiku se jeho tělo změnilo: uši se mu protáhly a zašpičatěly, ruce a nohy se přeměnily na tlapy, z oděvu se stala hustá zimní srst, vhodná do takové zimy. Loki byl teď polární liškou. Vzal svůj cenný lup mezi zuby a mrštně poskočil kupředu, aby ho obr nechytil.

Obrovská palice, velká jako strom, zasvištěla jeho směrem. Příliš pozdě si Loki uvědomil, že není úniku. Dostal tak prudkou ránu, že neměl čas si něco pomyslet.

Necítil by se hůře, ani kdyby si v jeho hlavě postavily hnízdo vosy a kdyby mu každá dala žihadlo do mozku. Ani kdyby mu nějaký kovář na kovadlině rozdrtil ruce a nohy, neměl by takové bolesti. Loki si byl jist, že je to nejbolestnější probuzení v historii všech devíti světů. Stežlí otevřel oči na malou škvírku. Přál si, aby ona palice, která ho zastavila na útěku, dokončila své dílo.

Celé tělo měl pokryté modřinami a strupy. Znovu nabyl své původní podoby a s hrůzou zjistil, že je polonahý pevně přikován k ledové skále. Vzhledem k jeho stavu mu toto opatření připadalo

směšné. Pochyboval, že by bez pomoci mohl udělat dva kroky. Ale pak si povšiml, že tohle nejsou jen tak obyčejné řetězy. Železné články zářily v šeru podivným mihotavým světlem. Určitě to byly nějaké magické řetězy, které vyrobili trpaslíci, aby mu zabránili používat svá kouzla.

„Mladíku, ty jsi naživu?“ řekl velice blízko něj překvapený hlas. „Myslel jsem si, že jsi mrtvý. Za jiných okolností bych na to byl vsadil sud medoviny...“

Loki se otočil za hlasem příliš rychle a ze rtů mu uniklo bolestné zasténání vyvolané prudkou bolestí, která mu projela celým tělem. Zhluboka se nadechl a snažil se ji potlačit, nechtěl znovu omdlít. Když popadl dech, podíval se na svého souseda.

Byl to starší muž spoutaný stejnými mihotavými řetězy. A pokud mohl soudit podle stop na jeho těle, taky s ním nebylo zacházeno v rukavičkách. Hrud' nesla známky dlouhého mučení žhavým železem, vousy měl pokryté zaschlou krví a do obličeje mu padaly dlouhé, špinavé a zacuchané vlasy. Chybělo mu jedno oko, ale tohle zranění už bylo zřejmě staršího data.

„Jmenuju se Grimnir,“ představil se neznámý.

V tom okamžiku ho přerušil hlasitý výbuch smíchu, který se odrazil od stěn oné ohromné jeskyně. Obra, který je uvěznil, přišla navštívit do jeho příbytku početná skupina kumpánů. Všichni byli stejně velcí jako on. Přicházeli za mohutného povyku a usadili se kolem ohně, kde cosi bublalo v kotli tak obrovském, že by se do něj vešlo celé dobytče. Hlučně odložili své zbraně: palice a sekery, které už mnohokrát skropila krev nepřátel. Naštěstí byli příliš rozjaření oslavou nějakého vítězství, takže si vězňů – alespoň prozatím – nevěšimali. Zdálo se, že jejich schůzka je mnohem důležitější než dva malí zajatci.

Obr, který je přikoval ke skále, zařval hromovým hlasem, až se kamenná klenba jeskyně otřásla.

„Yrso, Snotro, mým přátelům vyschlo v krku. Vy pitomé líné kůže! Proč jste nepřinesli dost jídla a pití pro všechny?“

Na jeho volání přispěchaly dvě obryně s velikými džbány. Byly silné a hezké a vlasy měly bílé jako sníh. Snažily se zavděčit příchozím, ale nikdo si jich nevšímal, a proto házely pokradmu očkem po zajatcích. Loki si ale brzy uvědomil, že on není hlavním cílem jejich pozornosti.

„Která z nich tě víc uspokojila, Snotra nebo Yrsa?“ zeptal se Loki s lišáckým úsměvem. Jejich situace už nemohla být horší, ale co by to bylo za život bez trochy legrace? „Řekni mi, Grimnire, jestli to stálo za to?“

„Stálo,“ přiznal Lokiho spoluvězeň, příjemně překvapený Lokiho důvtipem. „A zopakoval bych si to bez váhání. A co mi řekneš ty, hochu? Stálo ti za to ukrást můj prsten?“

Lokiho náhle přešel smích, zato Grimnir se pobaveně smál, když viděl jeho rozpaky.

„Hár mi ho sebral, když mě přistihl s jeho dcerami, takže jsi ve skutečnosti okradl zloděje,“ vysvětloval Grimnir a dal mu najevo, že mu to nemá za zlé. „Jak se jmenuješ, hochu?“

„Jmenuju se Ulf,“ lhal bezostyšně Loki.

„Ulf, vlk?“ smál se Grimnir. „Spíš jsi chtěl říct Melrakki, ‚polární liška‘.“

Onen neznámý si z něho utahoval, ale Loki neměl náladu ani chuť na to, aby mu nějak vtipně odpověděl.

Loki si domyslel, že když ho obr přitáhl do jeskyně a spoutal řetězy, ještě musel být liškou. Takže Grimnir určitě viděl, jak mění podobu. Loki byl velmi pyšný na tuto schopnost. Považoval se za mistra proměn, nejen pokud jde o vzhled, ale hlavně o umění zamaskovat pravdu. To byl jediný způsob, jak mohl přežít v nepřátelském světě. Ale poprvé v životě se mu nedostávalo slov.

„Jsem hrozně unavený,“ řekl, aby se vyhnul odpovědi.

„Loki viděl, že je to starší muž, který byl spoután stejnými mihotavými řetězy. Vtom ho přerušil hlasitý výbuch smíchu.“